

МОТИВИ

за ограничаване на използването на мобилни телефони през учебно време

Решението за ограничаване на използването на мобилни телефони през учебното време в ПГПЧЕ „Алеко Константинов“ – гр. Правец не е самоцелна забрана и не е израз на недоверие към учениците. То е отговорна образователна мярка, насочена към създаването на спокойна учебна среда, възстановяването на способността на учениците за съсредоточаване и насърчаването на пълноценното общуване между младите хора.

Мярката е организационна и не представлява санкция, конфискация или отнемане на собственост и не може да възпрепятства комуникацията при спешен случай.

Решението е единодушно прието от Педагогическия съвет на заседание, проведено на 14.09.2026 г. То е обсъдено и съгласувано с Обществения съвет и с членовете на Родителския комитет, което е удостоверено с протокол от 17.09.2026 г. Няма постъпили възражения след обсъждането.

Решението е резултат от споделената позиция, че училището не може да остане безучастно към проблем, който ежедневно влияе върху вниманието, поведението, ученето и взаимоотношенията между учениците.

Резултатите на българските ученици в международното изследване PISA дават сериозно основание за тревога. Повече от половината български ученици остават под минималното равнище на функционална грамотност по математика и четене, а 48% – по природни науки. Особено показателно е, че 46% от учениците споделят, че се разсейват от използването на дигитални устройства, а 40% – от устройствата на своите съученици. OECD отчита, че в образователните системи, в които мобилните телефони са ограничени в училище, учениците по-рядко съобщават за подобно разсейване. Официалните резултати от последното изследване PISA потвърждават, че проблемът с функционалната грамотност изисква последователни и конкретни действия. Мобилният телефон не е единствената причина за тези резултати, но фрагментираното внимание и непрекъснатото превключване между учебна задача, съобщения, социални мрежи и развлекателно съдържание несъмнено затрудняват задълбоченото учене.

Все по-тревожна е и неспособността на много ученици да задържат вниманието си продължително върху една задача. Безспорна е тенденцията децата да привикват към съдържание, което се сменя през 10–15 секунди – кратки видеа, известия, изображения и незабавни реакции. Тази непрекъсната смяна на стимули създава очакване за бърза новост

и моментно удовлетворение. В резултат дейности, които изискват търпение, последователно мислене, четене на по-дълъг текст или решаване на сложна задача все по-трудно задържат интереса им.

Вниманието не е пасивно състояние, а умение, което се изгражда и тренира. Когато на всеки няколко секунди детето очаква нов образ, звук или известие, то привиква да превключва, вместо да се съсредоточава. Постоянните прекъсвания затрудняват работната памет и дълбоката обработка на информацията. А без достатъчно продължително внимание новото знание трудно се осмисля, трудно се свързва с вече наученото и не преминава в дълготрайната памет.

Научните изследвания показват, че проблемът не възниква единствено когато детето активно използва телефона си. Експерименталното изследване „Brain Drain“ установява, че дори присъствието на собствения смартфон в непосредствена близост може да ангажира част от наличния познавателен ресурс и да понижи резултатите при задачи, изискващи работна памет и мисловна концентрация. Телефонът може да бъде изключен и обърнат с екрана надолу и оставен в близост, но очакването за съобщение и необходимостта човек съзнателно да потиска желанието да го провери продължават да отнемат внимание.

Систематичен преглед на 28 продължителни и експериментални изследвания установява връзка между прекомерната или проблемна употреба на електронни устройства от подрастващи и по-ниското качество и продължителност на съня. Нарушеният сън от своя страна влияе върху паметта, концентрацията, емоционалната устойчивост и психичното благополучие. Тези данни дават основание училището и семейството да изграждат ясни и разумни граници.

Проблемът има и важна социална страна. Все по-често наблюдаваме междучасия, в които учениците се намират физически един до друг, но вниманието им е насочено към екраните. Така се губят естествени възможности за разговор, приятелство, движение, разрешаване на конфликти и развиване на умения за общуване. Изследванията показват, че дори самото присъствие на мобилен телефон по време на разговор може да понижи усещането за близост, доверие и емпатия.

Затова в началния етап от прилагането на правилото ограничението ще обхваща и междучасията. Нашата цел е учениците да използват това време, за да разговарят, да се движат, да си почиват пълноценно, да създават приятелства и да бъдат реално присъстващи в училищната общност. Не искаме да им отнемем общуването, а да върнем неговата непосредствена, човешка форма.

Училището не носи отговорност единствено за преподаването на учебно съдържание. То има задължение да подкрепя възпитанието, социалното развитие и физическото и

психическото здраве на учениците. Когато установим фактор, който системно нарушава учебния процес и затруднява общуването, не можем да останем пасивни! Институционалната отговорност изисква да реагираме навреме, разумно и последователно.

Новото правило не прекъсва връзката между децата и техните семейства. При здравословен, личен или друг спешен случай телефонът ще бъде предоставян незабавно. Достъп до кутиите Mobibox ще има целият ръководен екип и други определени служители, така че съдействието да не зависи от присъствието само на един човек. При всяка реална необходимост училището ще осигурява своевременна връзка с родителя, а действията ще бъдат деликатни и съобразени с достойнството на детето.

Мярката не отрича технологиите. Когато мобилно устройство е необходимо за конкретна образователна задача, то ще може да бъде използвано по преценка и с разрешение на учителя. Разграничаваме целенасоченото използване на технологията като учебен инструмент от безконтролното присъствие на известия, социални мрежи и развлекателно съдържание по време на учене.

Не твърдим, че само една мярка ще реши всички проблеми или автоматично ще повиши резултатите. Ограничението е част от по-широка политика за изграждане на дигитална култура, партньорство със семействата и подкрепа за саморегулацията на учениците.

Наясно сме, че решението за това правило изисква смелост. Въвеждаме това правило с отговорност - не срещу учениците, а в тяхна защита. Даваме им време без известия, пространство за съсредоточаване, възможност за истински разговор и шанс отново да изпитат междучасието като среща с другите, а учебния час – като време за мислене.

Нашата цел не е училище без технологии. Напротив – в учебните часове активно използваме дигитални ресурси, образователни платформи, лаптопи, инструменти с изкуствен интелект, като учим учениците да прилагат технологиите целенасочено, рационално, безопасно и отговорно.

Нашата цел е училище, в което технологиите служат на човека, а не управляват неговото внимание!

С уважение и с грижа,

Екипът на ПГПЧЕ „Алеко Константинови“-гр.Правец